
Suojelusopimuksia ja käytännön työtä

Matti Lankiniemi ja Aino-Maija Luukkonen

Itämeren suojelemiseksi on laadittu valtava määrä sopimuksia, niin kahdenvälisiä kuin useita valtioita koskevia. Osa sopimuksista on julistuksenomaisia, osa Itämeren valtioita sitovia. Itämeren tilaa pitkään seuranneena menettää aina ajoittain uskonsa näiden sopimusten voimaan. Tilanne on tuttu kansainvälisistä ilmastoneuvotteluista - mietityttää, puuttuuko valtioilta aito tahto tilanteen korjaamiseksi vai ovatko konkreettiset keinot vähissä. Tämän vuoksi onkin erittäin hienoa ja tärkeää, että monet yksityiset tahot ja kaupungit ovat aloittaneet yhdessä ponnistelemaan Itämeren kuormituksen vähentämiseksi. Erinomainen esimerkki tästä yhteistyöstä on Helsingin ja Turun kaupunkien alulle panema Itämerihaaste sekä Itämeren kaupunkien liiton (UBC) tekemä työ.

Porin kaupunki on jo 1990-luvun alussa kirjannut omiksi strategisiksi tavoitteikseen kestävän kehityksen mukaiset toimenpiteet. Ne näkyvät selvästi mm. energia-asioissa, jätteiden kierrätyksessä ja jäteveden käsittelyissä. Jätevesiasianssa kaupunki on ottanut myös selkeää alueellista vastuuta suunnittelemalla ja toteuttamalla alueellista jäteveden puhdistusta. Vuodesta 1998 kaikki Noormarkun kunnan ja vuodesta 2008 kaikki Luvian kunnan jätevedet on johdettu puhdistettaviksi Porin Luotsinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Vuonna 2006 samanaikaisesti Luotsinmäen keskuspuhdistamon tehostamissuunnittelun kanssa aloitettiin neuvottelut Ulvilan ja Harjavallan kaupunkien sekä Nakkilan kunnan kanssa yhteisestä siirtoviemäristä ja keskitetystä jätevesien puhdistamisesta. Nämä neuvottelut johtivatkin hyvään lopputulokseen ja kesällä 2010 valmistuivat niin 30 km pitkä siirtoviemäri Harjavallasta Nakkilan ja Ulvilan kautta Poriin kuin Luotsinmäen keskuspuhdistamon laajennus. Hankkeet olivat niin rahallisesti kuin ympäristönsuojelullisesti merkittäviä.

Jätevedenpuhdistuksen keskittämisen ja Luotsinmäen puhdistamon laajennuksen ansiosta pystyttiin poistamaan käytöstä neljä kunnallista ja kaksi teollisuuden puhdistamo. Puhdistusastetta voitiin samalla oleellisesti parantaa mm. typenpoiston ja tehokkaan jälkikäsittelyn ansiosta.

Kun Luotsinmäen puhdistamo on uudistusprojektin valmistuttua voitu ajaa vielä huomattavasti tehokkaammin kuin mitä tiukentuneetkaan lupaehdot edellyttäisivät, voidaan laskennallisesti osoittaa Kokemäenjoen kautta mereen päätyvän kuormituksen olevan merkittävästi pienempi kuin, jos käytössä olisivat edelleen kuntakohtaiset puhdistamot. Lisäksi jätevesien purkupaikka Luotsinmäen puhdistamolla sijaitsee ympäristön kannalta erinomaisessa paikassa Kokemäenjoen suistossa asutuksen alapuolella.

Toinen asia, mihin Porissa on panostettu ja missä on saatu hyviä tuloksia, on haja-asutusalueiden jätevesihuolto. Porissa on kunnallisen jätevesiverkon ulkopuolisia kiinteistöjä edelleen noin 3000kpl, mutta määrä on vähentynyt nopeasti. Vajaat 10 % asutuksesta on enää viemäriverkon ulkopuolella.

Kaupunki on useiden vuosien ajan kannustanut perustamaan jätevesiosuuskuntia tarjoamalla sekä suunnittelu- että rahallista apua. Osuuskunnan toteutuneille kustannuksille on ollut mahdollista saada 30 %:n avustus kaupungilta. Lisäksi Porin Vesi on antanut suunnitteluapua ja ympäristövirasto neuvoja osuuskuntien perustamiseen. Tällä hetkellä viemäriosuuskuntia on jo 7 kpl ja niissä yhteensä 630 kiinteistöä. Pienimmissä osuuskunnissa on 13 osakaskiinteistöä ja suurimmassa noin 300. Kaikki osuuskuntien jätevedet johdetaan puhdistettaviksi Porin Veden jätevedenpuhdistamoille.

Porin kaupunki on Itämerihaasteen vastaanottaessaan sitoutunut edelleen merkittävästi vähentämään alueeltaan Itämereen joutuvaa kuormitusta. Tämä tarkoittaa seuraavaksi hajakuormituksen tarkempaa selvitystä ja siihen puuttumista. Kaupunki on Pyhäjärvi Instituutin kanssa mukana Botnia Atlantica –hankkeessa, jossa selvitetään mm. erilaisten kosteikkojen merkitystä hajakuormituksen vähentämisessä.

Joulun aikana vallinnut hirmumyrsky Tapani osoitti jälleen kerran, että keskuspuhdistamolla tehty vuoden puhdistustyö voi mennä hukkaan muutaman päivän aikana, mikäli tulvavedet pääsevät hallitsemattomasti nousemaan pelloille tai teollisuusalueille aiheuttaen valtavan ravinnepiikin jokien kautta mereen. Tämän vuoksi kuntien tulisikin suunnitella sellaisia tulvaniittyjä tai suoja-aitaita jotka pidättävät ravinteet ja estävät niiden kulkeutumisen vesistöihin. Tätäkin työtä kannattaa tehdä yhteistyössä naapurikuntien ja Itämeren alueen muiden kuntien kanssa.

Voidaan katsoa, että Porin kaupunki on kantanut kortensa kekoon aktiivisella toiminnallaan lähialueensa jätevesikuormituksen ja sitä kautta koko Itämeren kuormituksen vähentämiseksi. Kehitystoimintaa ei suinkaan lopeteta vaan jatketaan entiseen malliin.

*Matti Lankiniemi
Ympäristöjohtaja
Aino-Maija Luukkonen
Kaupunginjohtaja
Porin kaupunki*

Haluatko PULLOPOSTIN sähköpostiisi?

Liity postituslistallemme: www.centrumbalticum.org/kolumni

Centrum Balticum

Vanha Suurtori 7

20500 Turku

puh. 020 775 1341

www.centrumbalticum.org

centrumbalticum@centrumbalticum.org